CLAVIS
POLIGRA
IOAN. TRI

1518

7C

Cypher writing

6367/D

6363

100

1073 TRITHEMII (J.) CLAVIS POLYGRAPHIÆ, gothic letter, FIRST EDITION, *vellum, rare* (*Oppenhemii*, 1518)

1894 Trithemius (J.) Clavis Polygraphiæ, gothic letter, *fine woodcut title*, FIRST EDITION, *vellum, rare* (*Oppenheimii*), 1518

27/2/99

22 C. 5015

Polygraphiae. Arte di scrivere in cifra,
o di spiegare la cifra, che
suol confondersi colla stenografia
e colla crittografia.

CLAVIS POLY GRAPHIAE IOANNIS TRITEMII ABBA tis diui Iacobi Herbipolenſis, quondam Spanheimenſis, ordinis ſancti Benedicti, obſeruantiæ Burſfeldenſium patrum.

Cum priuilegio de non imprimendo ſeu uendendo per alium in decẽ annis ſub pœna prout in literis.

IN EXPLANATIONEM TOTIVS OPERIS POLYGRAPHIAE IOANNIS Tritemij abbatis Pæapolitani, id eſt Vuirciburgenſis, apud ſanctum Iacobum, præfatio.

NEMO QVI LEGERIT ISTA VT CON
fido, me aut ſuperbū iudicabit aut ſuperflu-
um, propterea qd̄ polygraphiā nuper a me
cōpoſitam, egometipſe fuerim cōmentatus,
maxime ſi ad amuſſim penſiculare potuerit
quæ nos cauſa induxerit, ut obſcure loque-
remur. Quicquid enim nocere poteſt uulgatum, myſtico fuerat
ſermone rationabiliter occultandum. Materia uero quā in poly-
graphia tractamus, ad reipublicæ cōmodum inter uiros bonos
multū eſt bona, utilis & honeſta, quā idcirco rationabili cauſa ꝑ
ſuaſi conſcripſimus, ut eius miniſterio bonos homines in ſuis ar
canis alterutrū nunciandis tutos & ſecuros a prauorū inueſtiga
tione redderemus. Verū ne prauis atq; peruerſis, qui bonis etiā
frequentius abutuntur inuentis, occaſio præberetur decipiendi
ſimpliciores, minuſq; cautos in æſtimatiōe rerū, modos in ea ſcri
bendi myſticos tradidimus ſiue occultos, latentemq; in medulla
ueritatem tegumentis quibuſdā operuimus figurarū. Licet mi-
nime dubitemus uirū quēlibet induſtriū, iſtarūq; reꝝ deſyderio
cupidū, facile capturū omnia, ſi uel modicā in perſcrutando adhi
buerit continuationē. Neq; enim tam ardua, neq; tantis ſunt my-
ſterijs inuoluta quæ tradidi, ut a uiro ſtudioſo penitus nequeāt
penetrari. Sic enim ubiq; temperauimus dictionū noſtrarū æni-
gmata, quo & doctis ſtudioſiſq; uiris de facili ſint peruia, & pi-
gris tenebrionibus nihilominus permaneant inacceſſa. Verum
poſteaquā ipſum polygraphiæ opus ſereniſſimo inuictiſſimoq;
Romanorū Cæſari Maximiliano, imperatori orbis ſemper Au-
guſto dicatū offerre cōplacuit. Operæprecium fore arbitratus
ſum, ſi breuibus & paucis illud interpretamentis lucidum facerē

& patulum, ne ſacræ maieſtatis animus, qui multis quotidie ne
gotijs & curis diſtenditur, opacitate myſteriorum ab eius intel
ligētia retrabatur. Etenim niſi me fallat opinio, erit ſuæ maieſta-
ti opus tanto gratius & utilius, quanto & breuius fuerit & clari
us. In primis igitur ſententiā propoſiti nr̄i, q̄ ſub diuerſis in pro-
logo cōtinetur ænigmatibus inuoluta, domino largiente breui
ter explicabimus, deinde p̱ ſingulos polygraphiæ libros, operā
dicq; modos, regulas, cautelas, & differentias iuxta ordinē quæ
reſtant neceſſaria ſuccinctim pro uiribus ingenij expandemus.
Quæ omnia, ut citius cupiētibus ſcire fiant peruia, ſeriatim oſtē
demus per exempla, erimuſq; breuiores quo fieri cauſa permit-
tit & ratio.

CLAVIS EXPLANATIONIS POLYGRAPHIÆ IOANNIS TRITEMII ABBATIS PÆAPOLITANI.

Expoſitio in prologum.

OMNIS intentio noſtra in toto polygraphiæ
opere circa eā uerſatur ſententiam, qua mo-
dos traderemus certos occulte ſcribendi, p̱
quos reges & principes, nobiles & igno-
biles, ſacerdotes & laici, docti ſimul & in-
docti, ſecrete, tuto, & ſine ulla ſuſpitione la-
tentis arcani, ſibi mutuo & quibuſlibet amicis, etiā longe abin-
uicē diſtantibus, miniſterio literarū quicquid & quotiens opus
fuerit mentiū ſuarum queant nunciare cōceptū. Quod ne uel pri
mi uel ſoli pręſumpſiſſe uideamur præmonemus lectorē. plures
olim ueterum, maxime tyrannos, principes & reges ſimili cōſy-
deratiōe motos, familiares ſibi ac uarios excogitauiſſe mōs &
canones ſcribēdi, quibus id quod uniuerſaliter in polygraphia
noſtra ſumus polliciti, particulariter ipſi tentauerunt. E quorū
numero primū introduximus exempli cauſa propoſiti Cæſarē
Auguſtum, cuius occultū ſcribendi modum ſic accipe maniſe-

ſtū. Spiramina uocis cōceptæ ex lucidis mutauit ī opaca, quoꝝ barbariē uotis renitentē, pulchra quadē adinuētiōe metathe ſeos orchemate, cōuenientē ad nutū efficit. Hoc ē, Magnus cæſar Auguſtus quo ſecrete ac tuto ſcriberet qđ uoluit, alphabeti literas uaria trāſpoſitiōe mutauit, ita ut poneret b. pro a. c. pro b. & ſic cōſequēter de ſingulis. Et quo ſcriptura magis tortuoſa maneret ſecretior, pro ſuo arbitrio literas trāſpoſuit in latū & longū ad quālibet ordinis nūeri & loci diſtantiā. Myſteriū. Et iſte receptiuus ordo q̄ſi ꝑpetuus thelemati tēporiſq; rōi ſubiectus, q̄uis nuncios ab incurſiōe bacuceoꝝ in uia tutos cōſeruet, metas tñ nō habēs regulatas, oēs ſibi occurrētes de ſuſpicione rei latētis facit ſollicitos. Explanatio. Licet nemo queat myſteriū arcanū latēs ſub trāſpoſitione literarū facile ad intellectū cōprehēdere, facit tñ eos hæc ſcriptura in quoꝝ ꝑuenerit manus de latibulo rei introcluſæ ſuſpitioſos. Myſteriū. Archimedes ille Syracuſius mathematicoꝝ facile princeps, albā ſuis cōuenientē inſtitutis uolucrē nudā ꝑ caput & pedes, & cetera. Explanatio Archimedes duos bacillos unius longitudinis & ſpiſſitudinis dolari fecit in rotundū uel in quadrū, quoꝝ alteꝝ ſibi retinuit, alterū abſenti amico ſuo cōſignauit. Et quotiens alter alteri ſcribere aliqd ſecretius uoluit, albā uolucrē, id eſt, papyri ſchedulā latitudinis parue, ſed lōgitudinis bacilli duplicati, ligno circūuoluens cū cæra inferius & ſupius colligauit. Scripſit poſtea ī ſchedulā a lateribus cōtinēter ſibi ad congeriē artificioſe cōiunctā quicqd uoluit, deinde ſchedulā a baculo relaxauit, apparuitq; mox inter literas tāta diſtantia, ut nec una quidē dictio alteri cohæreret. Vertebat ſchedulā & dū uoluit in alio latere ſilr̄ ſcripſit Nec erat quiſq̄ huius induſtriæ neſcius, qui potuiſſet inueſtigare ſecretū. At ille qui alterū habebat bacillū, ſchedulā cū accepiſſet affixit, & in ordinē literas priorē reuocauit. Myſterium. Marcus Tullius Cicero facūdus romanoꝝ orator, ingenio uſus & arte, ꝑhraſeos minutias cōmutauit ī ſigna, & reliq̄. Explana. Librū ſcripſit notarū ad filium, quē beatus martyr Cyprianus poſtea chriſtianorū uſui ampliauit, in modū ſcilicet dictionarij

ubi ſecundũ ordinẽ ponũtur primo characteres ſiue notæ, poſt
ea dictiões ꝑ eoſdẽ characteres deſignatæ, ita qđ dictio q̃uis per
notã ſibi ſignificatur p̃poſitã. His notis ſiue characterib⁹ pſalte
riũ latinũ integrũ, & pulchre deſcriptũ olim uidimus in biblio-
theca maioris eccleſiæ Argẽtineñ. cui neſcio qs rerũ iudex igna
rus, titulũ forinſecus p̃poſuerat talem. Pſalteriũ in armenica lin
gua. Sed errauit, cũ ſic potius fuerit ſcribendũ. Pſalteriũ latinũ
characterib⁹ Tullianis cõſcriptũ. Nã quilibet character unã di
ctionẽ integrã repñtat latinã. Nec me fallit æſtimatio, cũ dictio
nariũ ipm Ciceronis a ſctõ Cypriano emẽdatũ penes me in anti
quo uolumine ſcriptũ integrũ habeã & incorruptum, quẽ nuſq̃
uidi alubi. Tãta uero eſt copia notarũ ſiue characterũ cũ dictio
nib⁹ ſibi ſubiectis, qđ omnino ſufficiũt ad ſcribendũ latino ſer-
mone q̃cũq̃ uolueris. Myſteriũ. Faramũdus q̃dragesim⁹ ter
tius a Marcomero Francorũ rege, cum anno dñicæ natiuitatis
cccc. xxiiij. fines Gallorũ potẽter intraret, & reliq̃. Explanatio
Francorũ reges ex eo tpe quo fines Scithicos anno ante Chri
ſti natiuitatẽ. cccc. xxx. cũ gente ſua egreſſi ad oſtia Rheni, ubi
nũc ẽ Gelria cõſederũt, ꝑ annos fere nongẽtos cũ Gallis cõtinue
bellũ geſſerũt, eoſq̃ tandẽ ſibi uiolẽter fecere ſubiectos, queãd-
modũ in primo annaliũ noſtrorũ uolumine ſcripſim⁹. Ex his fa
ramũdus rex memoratus, ut ſecure nũcios deſtinaret ꝑ regnũ,
nouas & ꝓprias ſibi lr̃as excogitauit, q̃s nemo ſine ipſius uolũ-
taria inſtitutiõe cognoſcere potuit. Nec uno tm̃, nec paucis, ſed
multis alphabetis nouis utebatur. Myſteriũ. Clodius Crini
tus Faramundi filius, & poſt eũ rex Francorũ, q ſibi galliã totã
ſubiugauit, Romanis extinctis, quos reperit in ea paternis adin
uentis utebatur in ſcriptis arcanis. Explanatio. Rex iſte pro
pria & noua cõfinxit alphabeta, & ſingulis ducib⁹ ſuis ſingula
tradidit, oĩmq̃ penes ſe noticiã ſol⁹ ipſe retinuit. Myſteriũ. Ca
rolus noĩe Magnus, ſexageſimus tertius francorũ rex, qui pri
mus ex frãcis Romani diadema imperij portauit, & reliq̃. Ex
planatio. Iſte Pippini regis maior natu filius, Brabãciæ dux in
comitatu Namurcenſi, Leodienſibus cõtermino natus legitur,

licet quidā in uico Ingelenheim haud ꝓcul a Mogūtiā natū aſſe
rāt, uarios etiā modos inuenit ſcribēdi, & Nannone grāmatico
miniſtrāte ſuffragiū, alphabeta excogitauit diuerſa, q̄bus p̄fe
ctis regni ſingulꝭ ſinglꝭari mō cōicauit arcana. Myſteriū. Nort
māni ex gothiæ finibus olim egreſſi, cū galliā crudeli ꝑuaſione
deuaſtarēt, uocatis e græcia bubonibus tutū ſuis latibulū para
uerūt arcanis, & reliq̄. Explanatio. Nortmāni galliā ꝑuagan
tes, Beda monacho in Anglia teſtāte, ut ſua inter ſe arcana ſcri
berēt tuto, ꝓ literis latinis græcas ſuppoſuerūt numerales, ab a
primo uſqꝫ ad q̄rtū atqꝫ uiceſimū punctū tale w, ſiue gu, iuxta cō
ſuetudinē gallorū. Hic aūt ſcribēdi modus eſt omnino pulcher
rimus, in quo literæ oēs ſunt græcæ, & iuxta ordinē nnmerādi
pelaſgū nr̄as deſignant latinas, ut a, j. b, ij. c, iij. d, iiij. e, v. f, vj. g,
vij. & ita cōſequēter uſqꝫ ad w, qđ eſt 24. Hāc ſcripturā nec græ
cus intelliget, nec latinus, niſi prius didicerit modū induſtrię &
artē. Myſteriū. Beda noſter in anglia monachus, Nortmāno
rū facti nō ignarus, ueteꝝ plura his ſimilia deſcripſit inuēta, qui
bus iter myſterijs lucidū fecerūt opacū. Ipſe artrologiā, & reliq̄
Explanatio. Bedanus iſte monachus in libello ſuo de inuen
tis antiquorū multos & uarios occulte ſcribēdi notandiqꝫ mo
dos recēſuit, q̄bus arcana ſua tuto nūciabāt amicis, ac ſine uoce
loq̄bantur p̄ñtibus. Artrologiā & dactilogiā primus omniū
lr̄is cōmēd auit, q̄rū uſu alter pādit alteri ſecuriſſime q̄cquid uo
luerit ſecreti, qđ aſſidētiū nemo notabit aliꝰ, ac multo minꝰ intel
liget. Multis hoc ip̄m & alijs modis fieri poſſe Bedanꝰ ip̄e docu
it, de q̄bꝰ cū nihil in polygraphia ſcripſerimus, loq̄ etiā plura iſt
hic merito recuſamꝰ. Locū his ipſis rebꝰ arduis propriū in ſte
ganographia dudum cōſignauimus, quam edere in publicum
necdum cogitamus. Et quis ueterum occulte ſcribendi modos
exprimeret omnes? Alij enim familiares in miniſterio artis præ
poſitæ bubones habebant Philophotos, alij Myſophotos, alij
utroſque in practicam uocarunt ex arte Rurſus alij cognitas
tranſpoſuere literas alphabeti communis, alij barbarorum ſub
ſchemate proprios characteres ſibi confinxerunt. Rurſus itē

alij miniſterio literarũ utebãtur uiſibiliũ,ſcribẽtes cũ minio uel
encauſto cõi,alijuero characteres arbitrio ſuo inuiſibiles ad nu
tũ formauerũt.Modi uero characterũ uiſibiliũ pro ſcriptura oc
culta nimis ſunt multi,ac penitus innumerabiles,quorũ mentio
nẽ facere oĩm nec uoluntatis eſt noſtræ,nec uirtutis.Inuiſibiliũ
aũt tria ſunt genera inter mortales hodie magis uſitata. Primũ
nũcupatur Dermaticũ,quo fit in dorſo nuncioꝝ ſcriptura q̃dã
artificialis ꝑ loturã cuiuſdã humoris duntaxat uiſibilis, quã pe
netrare nemo ſufficit q artis neſcierit arcanũ. Secundũ uero Hy/
phaſmaticũ dicitur,quo rebus certis in pãno ſcribitur, qđ exic/
catũ uideri põt minime,donec madefactũ in aqua frigida cerna
tur. Tertiũ genus noĩatur Alleoticũ,qđ eſt multiplex & uariũ,
tã in forma q̃ꝫ in materia,habetq́ꝫ modos occulte ſcribẽdi pene
innumerabiles.Eius aũt ſcriptura fit in cartha uel ſine charta cũ
nemilua & cala,cũ raphocam,lapolce,alijſq́ꝫ reb⁹ diuerſis. Scri
bũtur itẽ literæ ac uarijs modis,aſcondũtur & locis,ut ſub race
tabulata,ſub roſi rilacubior,in leopi,in necoflas,inceocali,locu
bat,in ratera,in liſpilia,& alijs ſilibus pene infinitis. Verũ quia
nihil iſtoꝝ hac uice nr̃o deſeruit ꝓpoſito,ꝓpterea cõuenit ut ad
ea q̃ ratio poſtulat feſtinemus.Eſt & aliud gen⁹ dactiletron nõ
ſcribẽdi tñ,ſed notis,qbus ſubtiliſſimis modis alteri alter mẽtis
ſuæ põt intimare cõceptũ.Quod & ipm̃ tot uariatur differẽtijs,
ut nemo ſit in mũdo q ſpecies tãti queat myſterij oẽs dinumera/
re.Modo principali ſimul & alijs multis ex eo deſcẽdẽtib⁹ arti/
ficiater,in mẽſa ſedens,uel in quolibet alio loco quicquid uolue
ris artẽ ſcienti poteris intimare ſecure, tutiſſime , & ſine cuiuſq́ꝫ
ſuſpitiõe. Deniq́ꝫ ut ſine literis arcanũ mentis tuæ denũcies ab/
ſenti,etiã ipſo neſciente qui officiũ gerit nunciãtis, inuentis ſte/
ganographiæ manet aſcriptũ.Enimuero cũ regibus & principi
bus occurrãt negocia multa,quoꝝ ſuis interdũ uicarijs ꝓcul ab
ſentib⁹ nõ ſatis tuto ſciẽtiã ꝑ literas uſitatas dare cõfidũt, opæp
ciũ fuerit quẽlibet eoꝝ modos ſcribẽdi nunciãdiq́ꝫ nõnullos ha
bere ſpeciales,qb⁹ ſecreta ſua tutiſſime poſſint notificare amicis
his p̃ſertim tẽporibus,in quibus p̃ualente licentia peccãdi, nuſ/

ꝙ tuta reperitur fides in orbe. Capiuntur paſſim nũcij principũ a latronibus ſæuis ſpoliãtur, uerberantur, & plerũq; interimuntur, ſed nec epiſtolis regũ annulis cõſignatis & clauſis parcunt impij raptores. Vnde foret neceſſariũ reipublicę tuæ o glorioſiſſime Cæſar Maximiliane, ut pellẽ indueres herculeã, clauãq; uibrares in manibus, & ſeuis his monſtris orbẽ tibi a deo purgares cõmiſſum. Nũq; pax erit in regno niſi bacucei tollãtur e medio. Qui regni pacẽ turbat, ſe hoſtem eſſe regis demonſtrat. Hi ſunt latrones qui uias itinerantium obſidẽt, rapiunt aliena, quibus hodie plena eſt terra, & nuſq; tuta eſt ambulãtibus uia.

Eorum breuis explanatio quæ in primo libro polygraphiæ obſcuriora uidentur.

QVAMVIS in primo libro polygraphiæ nihil contineatur obſcuri, tamen ne ſimplicioribꝰ eius cõſcriptio fortaſſis profunda uideatur, breuiter ea quę putãtur difficiliora explicamus. Dictiões latini ſermonis per ordinẽ ſupra nouẽ milia ſub alphabetis fere quadringentis ita ſeriatim diſtribuimus, quod ſi de quolibet alphabeto una duntaxat poſt aliã capta fuerit a principio uſq; ad finẽ, ſibi mutuo cohærentes congruã efficiẽt orationẽ latinã. Erit enim ſcribẽdi modus ualde cõueniens ſecretiſſime quicquid uoluerimus, dũ unaq; dictio literã rep̃ſentat ſibi a capite præpoſitã. Nec te moueat lector quod multitudo uerborũ in aperto, ſenſum breuẽ cõtinet in occulto, quoniã latet in hac poſitiõe noſtra puerili, modus latius & ſecretius multo ſcribendi quodcũq; uolueris altior, quẽ nos patulũ facere cunctis ratio publica interdixit. Qui aũt fuerit ingenio p̃ditus, uireſq; neceſſarias inquiſitioni appoſuerit, latentiũ in his doctrinarũ, inueniet ſubtiliora & mirabiliter priꝰ ignorata, plane intelliget mirabiliora. Nihilominus aptus iſte ſcribẽdi modus ſufficiet ad oĩa, cũ eũ totiens repetere ualeas, quotiẽſcũq; uolueris, ſpq; repetita narratio uariet̃. Nã ſi ut diximus de primo alphabeto, dictionẽ accepis unã, de ſecũdo quoq; unã, & ita cõ-

ſequenter de quolibet unam, atq; de interpoſitis extra ordinatã lineam unam, uſque ad periodum aut libri finem, latina & congrua ſatis tibi cõſurget oratio. Cauẽdũ eſt aũt ne una uice ſimul & ſemel de uno alphabeto plus q̃ una dictio capiatur, & ne ſcriptor ex negligentia ſeu feſtinatione nimia trãſiliat alphabetũ aliquod, & narrationis ordinẽ confundat. Per diem intellige narrationẽ apertã, per noctem uero latentẽ & occultã, quæ nõ ſit nimis prolixa ſed breuis. Ea quæ ſequuntur in textu paradigmata de anima inuiſibili & corpore quod uidetur, ad utrãq; pertinẽt narrationẽ occultam & manifeſtã. Quotiens a uento mouetur foliũ & reliqua, ut ſecretã narrationẽ ita numeres ad apertã monemus quo ſimul utraq; in periodi cuiuſlibet calce terminetur. Quod ſi de arcano ſuperauerit quippiam, tali moderamine amplietur, ut narrationes in uno puncto ambe terminentur, ne confuſio ecclipſeos generetur. Cętera quæ ſequũtur in primo polygraphiæ explanationis documẽto & ad ea quæ diximus omnia implicite referuntur. Notandũ uero quod nulla eſt ſub ordine alphabetorũ dictio uacãs, ſed unaquæq; literã repræſentat a capite ſibi præpoſitã. cui⁹ rei ne pfecta lectori deſit cognitio, ſentẽtiã declarem⁹ p exemplũ. Caſum ponamus q̃ homo nequicioſus p te petat promoueri apud amicũ aliquẽ tuum, tu uero ut preces importunas reſcindas, nec tamẽ indignũ promoueas, ita ſcribere ſecretius decernis amico per ipſum poſcentẽ ne intelligat. Caue tibi ab iſto uiro, quia fur eſt, & nequam peſſimus. Vade ad primum alphabetum & ſcribe dictionem, Conditor, quæ ſignificat C. in ſecundo, clemens, quæ donat a. in tertio, diſcernẽs, quæ repræſentat u. in quarto, mundana, & ſignificat e. Iam habes in occulta narratione, caue. Procede conſequenter etiã per alia alphabeta, & euadet oratio talis. Conditor clemens diſcernẽs mundana, inſinuet expetentibus amenitatẽ ſeraphicã cũ omnibus ſanctis ſuis in cælis, amen. Manſuetudo glorioſiſſimi principis a ſanctis ubiq; reuerenter rememoranda, optimis p̃ceptis nos abiectiſſimos dormientes hortatur præſentia propter uenerationẽ directoris bonorũ derelinq̃re, & gloriã perpetuæ quietis omni affectu pro ui

ribus expectare. Eruditionē igitur o uani deriſores accipite, ut ad feliciſſima tripudia archangelorum remuneratoris orthodoxorū ualeatis ingredi feliciſſime decori. Refugite igitur a ſpurciſſimis honoribus huius peregrinationis, cum ſitis ad iucūditates benigni ſaluatoris ſeculorum beatiſſimas ſanctiſſime ingreſſuri. In hac præſcripta narratione publica iſta continetur latens in occulto ſentētia, uidelicet. Caue tibi ab iſto uiro, quia fur eſt & nequam peſſimus, ſed tace oro. Eodē ordine procedēdum eſt in cæteris quibuſcunq;, & a capite totiens incipiendū, quouſq; occultam myſterij tui narrationem incluſeris manifeſte. Dictiones autē quæ ponuntur extra ordinem alphabeticū nullā deſignant literam, nec occultæ narrationi deſeruiunt, ſed propter defectū ſynonimorum interpoſitæ ſunt, ut orationis latinæ ſeries compleretur. Non enim ſemper tot dictiones habere potuimus conſignificantes, maxime in pronominibus, coniunctionibus, præpoſitionibus & interiectionibus, ut quatuor & uiginti literarum loco uagantium potuiſſemus conficere alphabetū, ſicuti clare patet poſt alphabetū octauū, ubi duas extra ordinē poſuimus dictiones, ne orationem mancā relinqueremus. Sic enim poſuimus: Cum omnibus. & ſic: Cum uniuerſis. Quarum ſcriptor duas capiat quas uoluerit, quatenus oratio latina compleatur. Similiter faciat in alijs, quotiens inuenerit ſimiles. Duplex w propter ſermonē patrium aſſumpſimus, quo in lingua noſtra Germanica frequenter indigemus. Nam qui latini ſermonis ignarus eſt, arcanū ſuum latēs Theutonice ſcribat ſub Latia oratione ſine aliqua difficultate.

Sequuntur nunc Regulæ ſiue cautelæ in operatione huius libri obſeruandæ.

PRima regula ſiue cautela te monet, ut mentis tuæ arcanū quod amico nunciare uolueris abſenti, artē ſcienti, ac librū Polygraphiæ habenti, quanto potueris diligentius in ſchedulā ſcribas latino ſermone ſiue Theutonico, uel quocūq; uolueris alio, qui literis poteſt cōprehēdi Romanis. Deinde

cartbã ſic ſcriptã pone corã te, ut pro ſingulis litteris arcani con/gruentẽ queas aptare dictionẽ. Nã ſicut oſtendimus in bac pra ctica ſcribendi integra dictio accipitur. Exemplũ dedimus pau lo prius in præſcriptis. II Secunda cautela tibi præcipit ne ſicut eſt dictũ, de quolibet alpbabeto plus capias q̃ unã dictio/nẽ ſimul in una narratione publici ſermonis Latini, alioquin & ſenſum confunderes apertum, & ab intellectu myſterij eum ad quẽ ſcripſeras omnino retraberes amicũ. III Tertio cauẽ/dũ ſummopere, ne quod alphabetũ per negligentiam tranſilias de quo non unã & arcano conuenientẽ dictionẽ ſumas. Simili/ter prouidendũ ut quotiens extra ſeriem alpbabeti occurrit di/ctio una uel plures, ſuperiorẽ lineã capias totã, uel inferiorẽ, & non utranq;. IIII Quarto curandũ ut quotiens oratio ſer/monis aperti ad completã fuerit deducta ſententiã, ſequens a lit tera maiore ingroſſata ſumat initiũ, iuxta formã præcedẽtis ex empli, in quo ſecundũ orationis latinæ ſententiã, literas a princi pio magnas in reliquis paruas accepimus more cõmuni. Quan do mentis tuæ ſecretũ fuerit prolixũ, ita quod narrationẽ aperti ſermonis excedat, ſi reſtat multum a principio iterum incipias, ſi parũ a loco quolibet reuocetur oratio ad placitum. Nemo e/nim buius induſtriæ uel modice peritus, neſcire poterit ubi re/inceperis. Nec opus eſt ſermonis timere conſonantiã, qui ſemp narratione manifeſta uariabitur cũ occulta, & quotiens a prin/cipio incipitur, orationis facies noua ſequetur. Poteſt etiã cõti/nuatio fieri a fine primi libri p ſecũdũ. V Quinto mone/mus ut quotiens in re ardua ſcribere p bãc artẽ uolueris, paruũ tibi libellũ præpara, in quo ſcribas myſteriũ tuũ ſecretũ oratiõe manifeſta. Quicũq; bũc libellũ uiderit aut legerit, nibil arbitra bitur latere ſecreti, neq; ſi babeat ſuſpitionẽ, poterit quicq̃ eorũ quæ ſcribis inuenire. VI Sexto notandũ, ſi ordinẽ dictio/nũ p totã Polygrapbiã in alpbabetis ſingulis p metatbeſin mu/tando tranſpoſueris, & duo ſecundũ eã uolumina cõſcripſeris, alterũ pro te, alterũ p quolibet amico, ſcribetis inter uos ſecuriſ ſime q̃dcũq; uolueritis, nec uiuit ĩ terra qui arcana ueſtra queat

penetrare. Poteſt aũt hæc trãſpoſitio fieri modis infinitis. VII.
Septimo præmonemus te quod aliter polygraphice ſcribẽdũ eſt homini latini ſermonis ignaro, aliter perito. Ad illum omẽs dictiones ſcribẽdæ ſunt integre, ſine abbreuiatura, diſtincte, cõplete, pulchre, ac omnino legibiles, ſine particione, ſine diuiſione, & ſine cõfuſione, ne deceptus errore aut unã putat eſſe duas, aut duas exiſtimet unã. Auſcultãda ſunt quæ ponuntur. VIII.
Octauo prouidendũ eſt, ut ille cui myſtice ſcribis hac arte, libro tuo habeat per omnia ſimilẽ, alioquin fruſtra & infructuoſe ſcriberes nõ intelligẽti. IX. Nono, ſi uis ut hæc induſtria maneat perpetuo ſecreta & occulta, polygraphiã de nouo reſcribe, ſed alphabeti literas dictionibus noli præponere, & nemo ſecreti rationẽ facile ſuſpicabit. Verũ ut ſcribenti & legenti myſteriũ difficultas nulla occurrat, ſcribãtur alphabeti literæ in ſchedula ordine dictionũ cõueniente, & ad capita earundẽ mobilis adaptetur. Poterunt etiã literæ in lamina cuprea ſculpi, ut de uno ordine in alium moueantur. X. Decimo ſciendum, qđ licet y pythagorico nõ utamur in dictiõibus theutonicis & latinis, admiſimus tamen propter græcum ſermonẽ, ut duodenariũ haberemus duplicatum. Similiter w geminatũ pro quarta & uiceſima litera ſuſcepimus, quod nobis in ſermone theutonico eſt omnino neceſſarium. XI Vndecimo nouerit ille qui literas ex polygraphia ſcriptas recipit legendas, quoniã intelligẽtia opus eſt in lectione. Et ideo quotiens carthã ſiue libellũ ſuſcipit polygraphice ſctiptum, ad locum uadat ſecretũ, apertoq; polygraphiæ libro quem ſecũ habeat oportet, ſingulas per omnia alphabeta dictiones cõſyderet, & quã literam unaquæq; repræſentet, cum creta ſuper menſam, uel cũ encauſto in charta diligentiſſime notet. Cũq; totã epiſtolã eo modo pluſtrauerit, literas in uerba cõponat, & quid latuerit in occulto facile intelliget. XII. Duodecimo reges notẽt ac principes, qui multos in diuerſis locis habent uicarios qbus omnibus uno genere occulte narratiõis ſcribere nõ eſt cautũ. Vt ergo propriũ ad ſingulos habeãt ſecretum modũ ſcribendi, totiẽs mutẽt ordinẽ dictionũ, quot modos uo-

luerint habere ſeparatos. Sicq̃ ipſi modos ſcribendi tenebũt o-mniũ, & nullus modũ alterius intelliget ſubditorũ. Sunt eñi ua-riabiles modi ſecretius ſcribẽdi huius artis infiniti. XIII. Ter-tiodecimo notandũ q̃d nos ad obſtruendũ ora loquentium ini-qua, huius nouæ adinuentionis noſtræ ueritatem oſtendimus poſſibilem, dictiones in alphabetis primi libri locantes ita ſibi adinuicẽ cohærẽtes, q̃d in modũ exhortationis & ſupplicatiõis porrectæ ad deũ orationẽ cõgruã reddũt atq̃ latinã. Sub cuius narratione occultare poſſumus quæcũq̃ nobis occurrũt ſecreta & taliter ſcribere ad amicũ in arte peritum, q̃d ſi oẽs qui ſunt toti-us mundi homines cõuenirẽt in unũ, latens ſub aperto ſermone nũq̃ poſſent inuenire ſecretũ, modo recte fuerit ordinatũ. XIIII Quartodecimo ſciendũ, q̃d in hac ipſa inuentione polygraphiæ noſtræ adhuc latent quædam præſcriptis longe meliora, uideli-cet quomodo latini ſermonis ignarũ, in paucis diebus ne dicam horis informare poteris ut ſciat latine ſcribere, legere, loqui, & intelligere, non quidem uniuerſaliter omnia, ſed ad certũ modũ quicquid ſibi neceſſariũ occurrerit de quacũq̃ materia in nego-tijs ſuis. Itẽ queãdmodũ amico tuo longe abſenti, & induſtriam artis ſcienti, oẽs mentis tuæ conceptiones, ſine ſcriptis & ignorã te nũcio ſecure, tuto ac ſecretiſſime nota facias, etiã interdũ ſine nũcio naturaliter & ſine aliqua ſupſtitione, periculo uel timore. Sed iſta ut in ſuis pmaneãt latibulis ſepulta cũ reliq̃s ratio nos p-mouit, quoniã & lapides p̃cioſos in uentũ proijcere, & ardua ſi-ne fructu gratitudinis patrare, mihi nec placet, nec omnino con ducit. Deniq̃ latẽt ſub his nõ parua ſubtilitatis myſteria de me-dicinis, de herbis, de plantis, de lapidibus p̃cioſis, de fluminibꝰ, de mẽbris hũani corpis, de brutis aĩalibꝰ, de ſãctis, de natiõibꝰ, de coſmog̃phia, de aſtronomia & ſeptẽ artibꝰ liberalibꝰ, de his etiã oĩbꝰ q̃ ĩ uſu hñtur hoĩm, & de m̃do uniuerſali tã uiſibiliũ q̃ inuiſibiũ. Et ne iuſto ſimꝰ ꝓlixiores, oĩa q̃ ſũt ĩ mũdo p ãpliatio-nẽ ſilĩtudinis p̃mõſtrate, artis polyg̃phię myſtico ſubſeruiũt do cumẽto. XV Quintodeciõ nota q̃ hæc oĩa q̃ nos in polyg̃phia tradidimus inuẽta, introductiões q̃dã ſunt parue reſpectu earũ

quæ adhuc reſtant inuenienda & ſcribenda in hac ipſa facultate, de quibus ſilentio tranſimus ne inuanũ gloriari uideamur. Cauſam enim dedimus ingeniȷs aptis maiora inueniẽdi q̃ nos aut ſcripſimus, aut potuimus forſitan inuenire. Qui poteſt adȷciat pro cõplemento huius adinuenti ea quæ nouit eſſe utilia, qui autẽ nõ poteſt, haud temere iudicet quæ non intelligit.

EORVM QVAE IN SECVNDO POLYGRAPHIAE LIBRO UIDEBANTUR OBSCURIORA EXPLANATIO.

IN ſecundo polygraphiæ libro preter ordinem & ſeriem dictionum nihil a primo traditur noui, ideoq; unus & idem erit in utroq; modus operandi, & omnia quę obſeruãda in primo diximus, ſeruanda etiam in ſecundo diligenter admonemus. In ſola narratione orationis menifeſte diuerſitas orta cernitur, quoniam illa de domino noſtro Dei filio componitur, iſta uero ad matrem eius ſemper intactam uirginem eleuatur. Sunt autem in ſecũdo libro dictionibus alphab eta per ordinẽ præpoſita octo & trecenta, ſub diuerſis tamen materiȷs. Nam a principio narratio ſermonis ad ipſam dominam noſtrã dirigitur, poſtea oratio dominica ſub alphabetis uigintiquatuor ampliatur, deinde ſalutatio ſubȷcitur angelica, conſequenter Salue regina, & poſtremo breuis oratio de ſancta matre uirginis Mariæ dei parentis Anna. In omnibus polygraphiæ libris cauẽdũ eſt ne una dictio in aliquo ordine alphabetico geminetur, hoc eſt, ne bis ponatur, & ne aliqua obmittatur, quia confuſionẽ legenti faceret magnam. Curandũ ergo ſummopere ut ſint exemplaria per omnia emendata & ad amuſſim correcta, ne ſcribens incidas errorem. Quod ſi negligentia ſcriptoris, ſiue incuria impreſſoris ſub uno alphabeto aliquã dictionem repereris duplicatam, ultimã rade, & aliam conueniẽtem, quæ non ſit prius in eodem alphabeto, in locum eius repone Scias etiam quod hi duo polygraphiæ noſtræ libri ſufficiẽter deſeruiunt operationi promiſſæ, per quos non ſolum tutiſſime & ſecuriſſime ad amicos quodcunq; uolueris ſcribere omni tempore

acnunciare poteris, ſed etiam ſine aliqua ſuſpitione quod tali modo prius credimus inauditum, latini ſermonis ignarꝰ penitus modo literas formare nouerit huius artis facere participem & eruditum. Verum quia modus iſte occulte ſcribendi ſub longa narratione ſermonis aperti, ſententias intentionis occultæ comprehendit pauciores, propterea forſan in rebus duntaxat magnis & arduis uſitabilis erit, apud illos maxime quibus otiũ placet ac diſplicet labor. Dabimus ergo in quatuor ſequentibus libris faciliores quidem ſcribendi modos, licet ſuſpitione intuentiũ prorſus non careant, propterea quod intellectum abhorreant plurimoꝝ. In ſteganographia autem locupletiores ſunt modi ſecretiſſime & ſine aliqua ſuſpitione ſcribendi, ubi non dictio literam, ſed quæqꝫ aliam integram ad myſterium conuenientẽ repręſentat dictionẽ. Cuius rei ponamus exemplum, ut ſi uelis præmonere amicũ de aliquo imminẽte periculo, ſub tali narratione uerborum. Conſpirauerũt in necem tuã Melancius, Tyberius, Ioannes & Petrus famuli comitis de aſoto, & quarta die poſt Laurentij in nocte circũ uallabunt domũ tuã, prouide quid agas. Hoc ſecretum ſteganographia ſic palliat. Oro te amice chariſſime ut mutuo mihi tranſmittas decem florenos cum latore pręſentium, quia ſunt mihi ualde neceſſarij pro conſtructione cuiuſdã ædificij, eos tibi fideliter reſtituam. Quis hoc arcanum quęreret aut ſuſpicaretur latere in ſermone præſcripto: quod idem ſub alia etiam narratione ponamus. Domine Ieſu Chriſte fili dei uiui qui homo fieri pro nobis pati & mori uoluiſti, miſerere mei peccatoris indigni, nunc & in terribili hora mortis meæ. Ecce iã unã cordis tui occultã ſententiam, duplici habes narratione ſub ſteganographiæ limitibus uelatã ſermone breui at fideli, quã totus mũdus nec ſuſpicari quidẽ poterit, nec ſi annis quęrat centũ ullatenus inuenire, etiã ſi omnes docti cõuenirent. Deniqꝫ hanc ipſam ſententiã cordis tui ſecretã nõ ſolũ una uel duabus narrationibus pſcriptis, ſed pene infinitis modo iã dicto ſteganographia docet abſcondere, & cui uolueris tutiſſime, ſecretiſſime ac ſecuriſſime nunciare. Omnes quoqꝫ modi huiuſcemodi adinuentionis per metathesin poſſunt mutari ...

cibus infinitis, & ſcribi per eos ac nunciare uniuerſa. Quare autẽ ſteganographiæ opus ſilentio maneat ſepultum, ſatis in polygraphiæ noſtræ principio eſt dictum, & propterea iſthic non fuerat replicandum. Lateat ergo ne uideatur ab ingratis.

EORVM QVAE IN TERTIO POLYGRAPHIAE noſtræ libro continentur obſcura explanatio.

IN tertio polygraphiæ libro nouiter excogitatum occulte ſcribendi modum tradidimus, ſatis quidem ſecurum & tutũ, ſed intuentibus cunctis de latente arcano ſuſpectum. Nullus em̃ quantũlibet eruditus latens myſteriũ ſine peritia traditiõis inueniet, quippe cũ nec apertã queat intelligere ſcripturã. Ordinauimus autẽ dictiones cõfictas nihil in ſe, ſed literas duntaxat alphabeti ſibi præpoſitas repræſentantes, per quas omnia mẽtis tuæ ſecreta ſcribere ac nota facere poteris amico ſecuriſſime quantũcunꝗ abſenti. Artis uero inſcij & ignari cum uiderint ſcripturam, linguã aliquã putabũt eſſe peregrinã, & quid cõtineat penitus ignorabunt. Tu aũt cũ aliquid per huius libri modũ ſcribere aut nũciare uolueris abſenti, cura in primis ut oẽs & ſingulas dictiones ab inuicẽ propriæ diſtinguas, ita qđ una queꝗ clariſſime ab alia q̃at diſcerni, ne is cui ſcribis, aut unã pro duabus, aut duas capiat pro una, quia magnũ parturiret errorẽ. Ponamus huius rei exemplũ. Abrin madon badis, cadulur paſu, adin loroff maſara damis, boda omo dromi drus uares maſtron pha lares medas raſſut ma debor tara, meſen baiu phoſat, galos, proſol fane lemoros, aroſo cabil neſo, hamol heliet rhamil feſia doron bubur rodex. In hac narratione ficti ſermõis hæc breuis arcani ſentẽtia cõtinetur amici de periculo auiſantis amicũ. Non uenias ad curiã, quia rex tibi indignatur. Cernis ꝙ facilis, tutus & ſecurus ſic iſte modus ſcribendi & nũciandi quodcũꝗ uolueris ad amicũ ipſum intelligentem. In omnibus tamen noueris cauendum, ut prius eſt dictũ, ne plus quam unam dictionem capias de quolibet alphabeto, nec rurſum aliquod tranſilias alphabetum. Quotiens narratio-

nem conficti ſermonis ad finem libri perduxeris, arcano mentis
tuæ nondum completo, iterum incipias a principio, & hoc quoti
ens neceſſariũ fuerit. Poterit nihilominus unuſquiſq; pro ſuo ar-
bitrio has dictiões noſtras mutare, alterare, meliorare, plures ad
ijcere, ita tamen quod cõſonantiam caueat turpiter in uoces pro-
rumpentem.

EXPLANATIO libri polygraphiæ noſtræ quarti.

IN quarto polygraphiæ libro ſimili ratione dictiones a nobis
confictas ſub ordine alphabetico locauimus, ſed in uno ſolo
conſulte a præcedẽte diſcrepamus. Nã in præcedente libro ni
hil in ſe dictiones proprietatis aliud continent, niſi quod literas a
capite ſibi prępoſitas rep̃ſentant. In quarto autem libro quẽ nunc
uerſamus in manibus ſingulæ dictiões proprium in uigorem cõ-
tinent, & litteras nihilominus antepoſitas deſignant, Intus habẽt
quod foris exhibent, quia ſecunda litera cuiuſq; dictionis occul-
to ſemper deſeruit myſterio, quod ſequẽti manifeſtum faciemus
exẽplo. Ecorach banaſar dulay ſemalas, chorion ſuriel anephor
ſchabaras, huſarat uimalo tropon tumelech amaſar. Pro huius in
tellectu myſterij de qualibet dictione ſecundã duntaxat literã ac
cipito & inuenies hunc ſenſum latentẽ, Caue hunc uirũ. Nã ſecũ-
da litera in Ecorach eſt c, in banaſar a, in dulay u, in ſemalas e. con
iunge has quatuor literas & facient hoc uerbũ, Caue. Sicq; proce
datur in reliquis uſq; ad finem libri, & ſi quid occulti reſtat myſte
rij ſcribendũ, totiens recurratur ad principium, donec arcanũ in
toto fuerit completũ. In hoc modo ſecretiſſime ſcribendi, ſi quis
per longum uſum fuerit exercitatus libro non indiget, ſed ex tem
pore dictiones ſuo propoſito cõuenientes facile componet. Qui
autem minus in componendo exercitatus fuerit, libri copiam de
quo ſcribat neceſſario requirit. Lectori exemplar uoluminis non
erit neceſſarium, quippe cum ſine libro per literas ubiq; ſecundas
facile latens queat inuenire ſecretum. In rebus tamen magnis, ar-
duis aut periculoſis, huic modo ſcribendi non ſatis tuto credere-

tur, propterea q̄d induſtria periti hominis a caſu poſſet occultum inuenire myſterium. Poteſt autem & iſte modus ſcribendi p uirū intelligentem mutari, ut literæ ſignificantes in tertio uel in quarto dictionis loco ponantur dictionibus alteratis.

EXPLANATIO IN QVINTVM LIBRVM polygraphiæ noſtræ breuis.

IN quinto polygraphiæ libro uarios occulte ſcribendi modos per tranſpoſitionem literarum communium tradidimus, tali coordinatione diſpoſitos, quod eorum uelamine omnia tuto ſcribere ac nūciare abſenti amico poterimus. Eſt autem, ut noſtro more loquamur, tranſpoſitionis literarum progreſſus pene infinitus, dum ex alphabeto uno per metathesin innumerabilia conſurgunt. In primis tabulam deſcripſimus rectam, alphabeta quatuor & uiginti continentem, per cuius intelligentiam tot poterūt alphabeta cōponi, quot ſtellæ numerantur in firmamento cæli. Quot enim in ipſa tabula ſunt grammata, totiens conſurgunt ex arte decies centena milia per ordinem alphabeta. Poſt hæc tabulam diſtribuimus auerſam, quæ totiens conſurget in aliā, quotiens literam mutaueris a capite primam. Eſt autem litera prima in tabula recta b, & in auerſa ʒ. In quarum locum quotiens repoſueris quamlibet aliam, uariatam totiens inuenies tabulam per omnia nouam, & ita uſq; ad infinitum. Deinde primam tabulam rectam expandimus, unicuiq; literæ tranſpoſitæ nigræ illā quam repræſentat ad caput eius cum minio collocantes, ut modum ſcribendi faciliorē lectori præberemus. Eſt autem modus iſte ſcribendi, ut in primo alphabeto nigro, capias occultæ ſententiæ literam unam, de ſecundo aliam, de tertio tertiam, & ſic conſequēter uſque ad finem. Quo cum perueneris, totiens ad ordinem primū redeundum memineris, quouſque mentis tuæ ſecretum myſterium occultādo compleueris. Verū ut ordinem uideas, ponamus exēplū. Hxpf gfbmcʒ fueib gmbt gxbsr ege rbd qopma uwu. wfxegk ak. tnr qxyx. Huius myſtici ſermonis ſenten-

tia eſt. Hunc caueto uirũ, quia malus eſt, fur, deceptor, mẽdax & iniquus. Cernis iã nunc lector quã mirabilẽ tranſpoſitionẽ litera rũ alphabeti hæc tabula reddat, cũ ſit nemo qui ſine noticia eius hoc ualeat penetrare ſecretũ. Excedit enim modus iſte ſcribendi omnẽ tranſpoſitionẽ literarũ communẽ, cũ unaquæq; litera ſemp de una ſerie alphabeti mutetur in aliam. Ex tabula quoq; auerſa quã ſimili diſtributione per ordinẽ expandimus, pro introducti one tale ponamus exemplũ. Rdkt, ſtʒnyb, tevqʒ, ſnʒf, ſdrgb, vfd. Cuius arcani ſenſus eſt talis, Hunc caueto uirũ, quia malus. Et no ta qđ ſub exemplo tabulæ rectę iã poſito ſeriẽ occultã a principio per totũ eius deduximus, & deinceps cõtinuãdo ſimiliter p auer ſam, rurſuſq; circulũ facimus, ut cernis ad principiũ tabulæ rectæ Vnde conſyderandũ qđ ſeries una ſcribendi per utrãq; tabulã põt deduci, quẽadmodũ in primi demonſtratione exempli iam feci mus, aut ſi malueris per unã ſolam, ſicuti nos in auerſa ſufficiẽter oſtẽdimus. Nec faciet difficultatẽ lectori ad quem tu nunciũ mit tis occultum, qui facile intelliget omnia, ſi uel paruũ in arte habu erit experimentũ. Validiſſimũ aũt documentum quod ſcientiam auget, eſt uſus in arte qualibet frequentatus. Poſt expanſionẽ ue ro tabularũ q̃dã ſequũtur orchemata, in qbus nõ ſolũ fit literarũ oĩm trãſpoſitio, ſed etiã uniꝰ ſup aliã ordinata trãſilitio. Nã orche ma græce, trãſilitio nũcupatᷣ latine. Et in primis qdẽ ſaltũ literarũ in expãſo ſignauimꝰ, poſtea in orchema reduximus. Fit aũt in or chematis huius opatiõe ſaltꝰ mirabilis. Alphabeta in eo ſunt q̃tu or & uiginti. In primo nulla intermediat littera. In ſecundo uero una. In tertio duæ. In quarto tres. In quinto quatur. In ſexto quin q;. In ſeptimo ſex. In octauo ſeptẽ. In nono octo. In decimo nouẽ. In undecimo deniq; decẽ, & ita cõſequenter uſq; ad quartũ atq; ui ceſimum alphabetum, in quo literæ intermediant tres & uiginti, poſtea regreſſus fit ſimilitudinis ad principiũ. Modus autẽ in or chematibus pro myſterio ſcribendi ſimilis eſt illi qui obſeruatur in tabulis tranſpoſitionis literarũ, ut uidelicet ſcripturus ad regu lã orchematis, de quolibet alphabeto nigrã capias literã dũtaxat unã, quã ſcripta minio demõſtrat a capite. Ad cuius intellectum

ponamus exemplũ. Prdb.iſyqyn.bdyen.ȝbkt.ſxſol.inq. Sentẽtia cuius hæc eſt. Hunc caueto uirũ, quia malus eſt. Cũ inter ſcribẽdũ ad finẽ orcbematũ perueneris, & inceptũ arcanũ cordis tui nec dũ fuerit cõſũmatũ, totiẽs ad principiũ tibi noueris recurrẽdũ, donec myſteriũ fuerit p oĩa cõpletũ. Et ſcias quod ex orcbemate literarũ uno tot cõponuntur alphabeta, quotquot habere inquiſitor ſtudioſus optauerit. Deniq; hic modus ſcribẽdi p orcbemata, id eſt, trãſilitiones & ſaltus omniũ eſt ſecuriſſimus, propterea quod literarũ nõ uniformis, ſed multipliciter uariata cõſurgit tranſpoſitio. Et notandũ qđ uera & pfecta cognitio tabellarũ & orcbematũ, ſi fueris induſtrius & ſtudioſus, tibi dabit intelligentiã omniũ ſcripturarũ quæ per trãſpoſitionẽ quomodolibet exarãtur literarũ. Et eſt magnũ ſecretũ qđ pauci nouerũt, omnes poſſe inuenire ſententias in tranſpoſitione literarum quacunq; occultatas.

SEXTI & ultimi polygraphiæ libri explanatio breuis.

IN ſexto & ultimo polygraphiæ libro quoſdã ueterũ charactères quibus pro literis fuerũt uſu cõportauimus, ut ſi quis proprium ſibi alphabetũ ex eius uoluerit uſurpare poſſit quãq; mediocriter peritus dũ uelit characteres ſibi q̃at excogitare pulchriores. Oĩa huius libri ſynthemata ſatis apta ſunt & manifeſta, propterea nulla uel breui explanatiõe indigẽt. Ea tñ q̃ p nos extãt nouiter inuẽta, certã declarationẽ requirũt, ne fortaſſis abſq; ratione poſita uideantur. Literas in primis latinorũ oẽs fecimus more hebræorũ & græcorũ numerales, uerecundũ nobis exiſtimantes ſi reperiamur illis in hac parte inferiores. Quid eñ qđ certas duplicauimus literas ut ſufficerẽt ad numerũ infinitũ, cũ idipſum dudũ fecerint eadẽ cõpulſi neceſſitate Iudæi? Et græci propter defectũ literarũ notas quaſdã admiſerũt in numerũ, literas duplicare non ualẽtes. Nos autem quia pari literarum urgemur defectu, notas admiſimus duas uidelicet iſtam &, quam noſtri ponunt ſcriptores pro et, nec refert ſic ſcribatur, ꝛ, uel ſic, &, modo ſex repſentet in numero. Alteram uero adiunximus ꝯ, quã noſtri abbreuiãdo

ſcribunt pro con & com indifferenter, & hic in ordine numerorũ repræſentat ſexcenta. Literas aũt eadẽ neceſſitate duplicauimus duas, uidelicet, r, ꝛ, & ſ, s, quarũ r. ſignificat nonaginta, curuũ uero ꝛ. centũ. ſ. longũ ducenta, & s. clauſum trecenta. Porro w gemina natũ, quã propter theutonici ſermonis rationẽ in ordinẽ alphabeti locauimus, ultimã repræſentat literã, & in ſerie numeroꝝ mille. Huius nouæ adinuentionis noſtræ ad numerorũ rationẽ tabulare ponamus exemplũ, ut qui ſcire modũ uoluerit, certũ ante oculos habeat documentũ. Quod em̃ & hebræis & græcis ſemp facile extitit, nobis impoſſibile non erit. Sequitur tabula numerorũ.

A	j	o	lx	wf	v̅i̅j̅	ws	c̅c̅c̅
b	ij	p	lxx	wg	v̅i̅i̅j̅	wt	c̅c̅c̅c̅
c	iij	q	lxxx	wh	v̅i̅i̅i̅j̅	wu	d̅
d	iiij	r	lxxxx	wi	x̅	wꝯ	d̅c̅
e	v	ꝛ	c	wk	x̅x̅	wx	d̅c̅c̅
&	vj	ſ	cc	wl	x̅x̅x̅	wy	d̅c̅c̅c̅
f	vij	s	ccc	wm	x̅l̅	wʒ	d̅c̅c̅c̅c̅
g	viij	t	cccc	wn	l̅	ww	c̄ x
h	ix	u	d	wo	l̅x̅	wwb	c̄ xx
i	x	ꝯ	dc	wp	l̅x̅x̅	wwc	c̄ xxx
ia	xj	x	dcc	wq	l̅x̅x̅x̅	wwd	c̄ xl
ib	xij	y	dccc	wr	l̅x̅x̅x̅x̅	wwe	c̄ l
ic	xiij	ʒ	dcccc	wꝛ	c̅		
id	xiiij	w	j̅	wſ	c̅c̅		
ie	xv	wb	i̅j̅				
i&	xvj	wc	i̅i̅j̅				
if	xvij	wd	i̅i̅i̅j̅				
ig	xviij	we	v̅				
ih	xviiij	w&	v̅j̅				
k	xx						
l	xxx						
m	xl						
n	l						

ww&	$\overset{\overline{c}}{\text{lx}}$	wwl	$\overset{\overline{c}}{\text{ccc}}$	wwr	$\overset{\overline{c}}{\text{dcccc}}$
wwf	$\overset{\overline{c}}{\text{lxx}}$	wwm	$\overset{\overline{c}}{\text{cccc}}$	wwz	$\overset{\overline{c}}{\overset{c}{\text{x}}}$
wwg	$\overset{\overline{c}}{\text{lxxx}}$	wwn	$\overset{\overline{c}}{\text{d}}$	wwſ	$\overset{\overline{c}}{\overset{c}{\text{xx}}}$
wwh	$\overset{\overline{c}}{\text{lxxxx}}$	wwo	$\overset{\overline{c}}{\text{dc}}$	wws	$\overset{\overline{c}}{\overset{c}{\text{xxx}}}$
wwi	$\overset{\overline{c}}{\text{c}}$	wwp	$\overset{\overline{c}}{\text{dcc}}$		
wwk	$\overset{\overline{c}}{\text{cc}}$	wwq	$\overset{\overline{c}}{\text{dccc}}$		

Sufficientē numerandi modū p lr̄as latinas more hebræorū & græcorū oſtendimus, quē per digreſſum iſthic rationabiliter collocauimus, quanq̄ & in libro ſexto prius habeatur. Per hoc uero quod progredientes numerū hic noſtrū in trigeſies centies centū milibus concluſimus, deducibilē fore in infinitū patēter declaramus. Si cui modus iſte numerorū diſplicet, facile poterit excogitare meliorē. Imitatione quoq; Nortmannorū ex præſcriptis literis numeralibus nouū ordinauimus alphabetū, per quod amico abſenti tuto ſcribere ac nunciare poteris omne quodcunq; uolueris arcanū. Tam uero ſecretus eſt modus iſte ſcribēdi q̄ & nouus & ante nos nunq̄ uiſus uel auditus, ut mihi penitus uideatur impoſſibile quod intelligi poſſit ab aliquo ſine miniſterio docentis. Sed iam nunc eius alphabetum ponamus.

a	a	1	f	g	7	ic	n	13	ih	t	19
b	b	2	g	h	8	id	o	14	k	u	20
c	c	3	h	i	9	ie	p	15	ka	x	21
d	d	4	i	k	10	i&	q	16	kb	y	12
e	e	5	ia	l	11	if	r	17	kc	ʒ	23
&	f	6	ib	m	12	ig	s	18	kd	w	24

Habes ecce iam bic alpbabetũ ex literis romanis numeralibus
ad imitationẽ nortmannorũ, cũ quo ſcribere ac nũciare tutiſſime
poteris amico abſenti quæcũq; uolueris, & nemo latẽs tuũ pote/
rit penetrare ſecretũ, præter illũ qui nouit artis arcanũ. Oẽs enim
qui ſcripturã uiderint, literas exiſtimabũt eſſe tranſpoſitas, & fru
ſtra in earũ ſupputatione laborabũt. ponamus exemplũ. Iaaibid
iſeib, ieiſeigeiccbkib. cakeibid. i&kabk. gidibid. eigib. ieeigigb
ibkig. &kiſ. iaaibiſid, ibeicdaka. eib. icei&kaib. Huius ſcripturę
latens ſentẽtia talis eſt. Latorẽ præſentiũ caueto, quia bomo ẽ peſ
ſimus, fur, latro, mendax, & nequã. Huius demonſtratione exẽ/
pli facile datur intelligi ꝙ tutus atq; ſecurus ſit modus iſte ſcribẽ/
di uniuerſaliter in omni lingua ſcriptori cognita, & in omni cauſa
uel negotio quantũlibet arduo, ſecreto, magno uel prolixo. Nec
puto bominẽ uiuere in mundo qui ex proprio ingenio ſine docẽ/
te bãc ipſam legere ſcripturã poſſit. Omnes enim qui uiderint eã
nibil exiſtimabũt aliud ꝙ literas eſſe tranſpoſitas, & cũ earũ intel
ligentiã nanciſci nequiuerint, deſperatione tandẽ fatigati ab inue.
ſtigatione ceſſabunt, & manebit quicquid ſcripſiſti occultũ. Ne/
mo enim ut ego exiſtimo, induſtriã bãc occulte ſcribendi ſuis ui/
ribus penculabit quẽadmodũ ipſa eſt, niſi aut polygrapbiam, ſeu
eius bãc clauẽ ad manũ babuerit, aut ab alio fuerit inſtitutus. Ex
literis etiã bisnumeralibus dari & alia poſſunt alpbabeta plura ſe
cundũ ordinẽ numerãdi, quãdo nõ ab unitate ſed a quolibet alio
numero ſequente ſcribendi alpbabetice ſumeretur initiũ. Sed in
in eo progreſſu noueris præcauendũ, ne pro una litera plus ꝙ duę
numerabiles ad prę́ſentandũ eã capiantur. Vnde cum perueneris
ad ww. boc eſt decies cẽtena milia, greſſum ſiſte, nec ulterius eua
geris, ne grammaton multitudo ſcribendi pulcbritudinẽ depra/
uando confundat. Sufficiunt enim poſt unitatem ſecluſam, & de/
cies centum milia, ta grammata incluſa, ad alpbabeta ſingularia
fere triginta. Primi tamen alpbabeti modus cum unitate incipiẽs
tanto ad inuoluendum ſcriptis arcana pulcbrior eſt, quanto bre/
uior atq; ſimplicior. Scripturã deniq; reddit minus tortuoſam.

Ordinauimus & aliud alpbabetum latinis literis ordine cõſu

ſo diſtributis, & abſq; norma tranſpoſitis, cuius imitatione fieri
& alia poterunt pene ſine numero. & eius iã ponitur ſimilitudo.

o	a	t	g	c	n	9	t
p	b	b	h	a	o	k	u
q	c	u	i	b	p	n	x
r	d	w	k	y	q	m	y
ſ	e	x	l	d	r	l	ȝ
s	f	ȝ	m	g	s	f	w

Ponamus & huius alphabeti exemplũ, ut probemus in eo poſ-
ſe latere ſecretũ. Gquog, oȝuqi, ykar, din, uc, qacquxua, riqdiku9
9i, aqqurixrkȝ, ſkti, idta, ykoc9aqukg, uc, coddotacuoȝ, oſoqui,
iukg, ci, bidiog. Hæc autẽ ſcriptura talẽ in ſe continet ſenſum. Sci-
as amice quod rex in cõſilio decreuit te occidẽdũ. Fuge ergo quã-
tocius in narragoniã a facie eius ne pereas. Iſte quoq; modus ſcri-
bẽdi tortuoſus eſt, & nulli ſubijcitur normæ regulari, quippe qui
ad placitum ſcribentis per fortuitam tranſpoſitionẽ uariari & mu-
tari poteſt quantum quiſq; uoluerit. Conſequenter notandũ q͏̃d
in fine ſexti polygraphiæ libri alium ſcribendi modum per notas
tradidimus numerales quas uulgo ȝiferas nuncupant, ſub cuius
uelamento ſecure ſcribes ad amicum abſentem quicquid uolue-
ris, & nemo imperitus artis uel inuenire uel ſuſpicari poterit late-
re ſecretũ, maxime ſi regulæ quas dedimus ſuper his diligẽti cau-
tela obſeruentur. Hoc eſt quod cartha formetur in modum tabu-
læ aſtronomicæ, quaſi contineat aliquid ad rationẽ ſyderum per-
tinens, ita uidelicet ut interponantur characteres ſignorũ uel pla-
netarum, ut is cuius manus forſitan a caſu inciderit tabulari ſimili-
tudine adductus nihil arbitretur in ea latere ſecreti, ſed ad ſuppu-
tationem aliquam aſtronomiæ pertinere omnia exiſtimet. Ordi-
nauimus autem duodecim alphabeta iuxta numerũ duodecim ſi-
gnorum zodiaci, unicuiq; numerum uiginti quatuor loco litera-
rum tribuentes, quorum primum arietis ab unitate incipit, & in
uiginti quatuor terminatur. Conſulimus tamen in rebus ma-

gnis & arduis ab unitate cauendũ, propterea qđ is ſcribendi mo/
dus propter ipſam facile poſſit eſſe ſuſpectus. Verũ quicũq; natu/
rali ſua uoluerit induſtria uti prudenter, ex noſtris inueniet ſubti
liora, & quæ nos nõ ſatis polita tradidimus, facile reddet meliora
In orcbemate nũerali magna latẽt arcana, q̃ ſi quis proprie intelle
xerit, plura numerorũ myſteria penetrabit. Nobis em̃ nec tẽpus
erat nec ratio bac uice omnia profundere in publicũ, ſed noſtro iu
dicio ſatis fuerit qđ fecimus pro inſtitutione illoꝝ quibus noſtra
olim placebũt inuẽta, ut modos babeãt plures nõ ſolũ occulte ſcri
bendi qđcũq; uoluerint ad participes induſtriæ abſentes, ſed mo
dũ etiã unũ producẽdi in plures meliores & ſubtiliores iuxta uni
uſcuiuſq; capacitatẽ intelligentiæ. Itẽ cũ orcbemata nũerorũ ſa/
tis in locis ſuis ſint aperta & manifeſta ſimul & earũ tabulæ expã
ſæ, nõ fuit iſtbic neceſſariũ ſemel dicta replicare, ne prolixitas ni/
mia tediũ lectori generaret. Sed & ꝑ numerorũ figuras exemplũ
ponere ſcribẽdi ſecretius nõ exiſtimaui neceſſariũ, cũ nulla ſit in
modo ſciendi difficultas, apud oẽs qui in uel mediocri uigent in/
genio. Simili facilitate ſigna numerãdi uetuſtiſſima quæ reduxi/
mus in lucẽ poterũt intelligi & cõprebendi, quibus numerorũ co
gnitio producitur in infinitũ. Quotiens em̃ minori numero uirgu
la ſupraponitur, millenarius deſignatur. Nã $\overline{\mathrm{X}}$. decẽ milia. $\overline{\mathrm{C}}$. cen
tum milia. $\overline{\mathrm{M}}$. mille milia. $\overline{\overline{\mathrm{X}}}$. decies mille milia. $\overline{\overline{\mathrm{C}}}$. centies mille
milia. $\overline{\overline{\overline{\mathrm{M}}}}$. milies mille milia ſignificat, & ita conſequenter quouſ/
q; & quantũcunq; progredi numerando uolueris ſine termino.

Explicit polygrapbiæ clauis Ioannis Tritemij abbatis
Pæapolitani, ad Maximilianũ Cæſarem. Impreſ
ſum ductu Ioannis Haſelberg de Aia
bibliopolæ, anno a Cbriſto na/
to M. D. XVIII.
Men. Iulio.

a	miſerere	Obtinent	cæli ſemp.	terra panẽ.	l
Polygrapiæ	F	N	V	d	malach da
Ad diuũ ma.	toleraſti	pulcherri.	pienter el.	nos induc.	naſor para
Pinax ſiue	deus	occiſis. Et	miſeris do.	gratia ple.	haſar mat.
per annos	mentes	curant dei	aſtute dece	mulieribꝰ.	dabricam.
b	pietatem	Propter h.	legimus	e	m
Ad memora.	G	O	X	noſtra ſal.	paſan ma.
cera, pura.	uani	europã fri.	uita miſeri	filij euæ.	ramatba
quotiẽs a uẽ.	nos	noſtra rapi	ora culpis.	flentes lac.	baraſan.
Indiculus	uitam ami	nos uideri	ieſum chri	aduocata	hamar pa.
A	rector	diuitias fa.	mundi ma	f	n
Deus	H	P	Y	oſtende	hamar par
impendat	exigentibꝰ	partẽ nati.	matrẽ uitæ	Salue chri.	panas laba
ſanctis	plures	elegit. Cla	meritis ui.	ſanctiſſim.	haſor maſ.
creatoris	tribulant	deuote.	dolus per.	nobis miſe	fanaſar ma
multis	paſtor	cõmiſerea.	miſere ten.	g	baron ma.
B	I	Q	Z	re homine.	o
miſeri	maligni	uitam elec	capiẽs car.	cadalam	Ioan. Trit.
conuiuia	uniuerſoꝝ	O uita om	magna uir	boda oma	Recta trãſ.
introduci	utiliter	ſerui mag.	uitã repara	ph a	Prima fig.
uanis	uide	oramus di	uitijs noſt.	h	Tertia fig.
C	k	R	a	rhama feſ.	p
homines	Recõmen	Ortum in.	orta fideli.	ophiran	Quarta fi.
male	omnium	ſummi ſo.	uirgo om.	pana meda	Orchema
deficietis	magnam	celebremꝰ.	meritis æt.	moda aſch	ordo litera
Cogitate	uitia acti	uitam dat.	cõcepiſti	i	Ordo lite.
D	L	S	b	nemas ho.	q
regno	ſueui	labe miſeri	pia mater.	aſtrofal.	prẽſentant
Beatorum	ſiculi	creatoris	miſeris cre	merafa.	Sed tranſe.
deficit	cauillones	deuote ora	noſtrum	ſolama afa	publicam.
fratres	tauciati	mali remi.	pijſſima	k	oſtia rheni
E	M	T	c	mera doraſ	r
ueſtrum	uani chriſt	pacis debi.	Pater noſt	atropas.	dũ. Liber.
uitam	ſancta fide	debilium	ſanctificet̃	dromat.	Orchema.
noſtet	impijs tur.	ſanctis in.	fiat uolun.	baſchay	Secũda ta.

CANON FOLIORVM CLAVIS POLYGRA.

A	B	C
Clauis poly.	penetrare.po	ponamus ex
In explanati.	quæ adhuc	Sufficientẽ
ſtũ. Spirami.	cibus infini.	ſo diſtributis
licet quidam		

+

Iste liber est mei Nicolai Mocenici q. cl. d. Simonis
Equitis inclitis Venetiarum quem emi cum essem locuntenens
patrie Foriiulii Julii Utini 1533 /

c